

STATSMINISTEREN

Oslo, 10. desember 2019

Kontroll- og konstitusjonskomitéen
Stortinget
0026 Oslo

Svar på spørsmål fra Kontroll- og konstitusjonskomitéen vedr. praktiseringen av EUs trygdeforordning 883/2004 artikkel 21

Jeg viser til brev 3. desember 2019 fra Kontroll- og konstitusjonskomitéen.

Spørsmål 1:

«Ifølge statsministeren ble hun i juni 2019 orientert om at Nav hadde endret praksis for nye saker om rett til ytelser under kortvarige midlertidige opphold i andre EØS-land for at praksis skulle samsvare med EUs trygdeforordning. Hva foretok statsministeren og Statsministerens kontor seg da, og ble det gjort noen vurderinger av om det burde bli gitt noe informasjon til Stortinget.»

Jeg har tidligere opplyst til Stortinget at jeg i juni ble kjent med at NAV endret praksis. Jeg kan imidlertid ikke huske på hvilken måte jeg fanget opp dette eller tidfeste det nærmere. Dette var ikke informasjon som kom til Statsministerens kontor via Arbeids- og sosialdepartementet.

Praksisendringen var en offentlig opplysning. Basert på den informasjonen jeg hadde på tidspunktet, var det ikke grunnlag for at Statsministerens kontor skulle foreta seg noe i sakens anledning.

Det var først den 18. oktober at Statsministerens kontor ble varslet om at regelverket hadde vært praktisert feil helt siden 2012 og at enkeltpersoner kunne ha blitt feilaktig dømt og straffet.

Spørsmål 2:

«Arbeids- og sosialministeren fikk 30. august 2019 en e-post fra Nav som opplyste om at om lag 40 personer kunne være domfelt, og at ytterligere 35 saker er anmeldt/sendt til politiet, på bakgrunn av at Nav har hatt feil rettsanvendelse i saker knyttet til artikkel 21 i EF forordning 883/2004. Hva tenker statsministeren om at det gikk godt over en og en halv måned før justis- og innvandringsministeren og statsministeren ble orientert om alvoret i saken henholdsvis 22. og 19. oktober 2019?»

Det er kun påtalemyndigheten som kan avbryte en soning eller stanse en soningsinnkalling. Derfor var det viktigste at påtalemyndigheten ble varslet. Nav sendte brev til politidistriktene mellom 17. og 19. september med anmodning om å stille i bero sakene som var anmeldt, men der det ennå ikke var tatt ut tiltale eller berammet rettsmøter. Den 26. september var det kontakt mellom Nav kontroll og Riksadvokatembetet om saken.

For øvrig har regjeringen oppnevnt et eksternt utvalg som skal granske saken, både hvordan feilen kunne skje og hva vi kan lære for fremtiden. Regjeringen er opptatt av å få alle fakta på bordet. Jeg vil avvente utvalgets rapport før jeg kommenterer enkeltheter i saken nærmere.

Spørsmål 3:

«Statsministeren ba i uke 47 alle departementer om å gå gjennom sin praktisering av EØS-regelverket for å avdekke eventuelle feil. Hvorfor ble ikke denne beskjeden gitt tidligere, og hvordan vil statsministeren sikre at regelverket er avklart rundt eksport av andre ytelser enn de tre (arbeidsavklaringspenger, sykepenger og pleiepenger) som den eksterne granskingen etter mandatet skal undersøke?»

I tiden etter at saken ble avdekket, har første prioritet vært å sikre at de som er rammet blir ivaretatt. Det innebærer å finne frem til de som er omfattet av den, rette opp feilaktige vedtak og betale tilbake uriktig innkrevde midler og igangsette prosesser for å omgjøring av dommer som måtte være feil.

Jeg har likevel allerede nå bedt alle statsråder å gå gjennom hvordan de har innlemmet sentrale direktiver og forordninger. Jeg ønsker også å få belyst mekanismer for å følge med på rettsutviklingen og hvordan departementene holder seg orientert om praksis i underliggende etater.

Jeg ba om dette fordi jeg hadde dannet meg et foreløpig inntrykk av hvilke svakheter som kan ha bidratt til at saken ble så omfattende og som kan være relevante også for andre sektorer. Derfor var det naturlig å gi et slik oppdrag allerede nå, selv om granskingsutvalgets rapport ennå ikke foreligger.

Jeg vil understreke at når granskingsutvalgets rapport foreligger, kan det bli aktuelt å iverksette andre tiltak, både i trygdeforvaltningen og på andre områder.

Øvrig regelverk på trygdeområdet vil være en naturlig del av gjennomgangen nevnt over. NAV har allerede igangsatt et arbeid med en gjennomgang av etatens praksis og retningslinjer for EØS-rettslige forpliktelser for øvrige ytelser. Departementet har også bedt om en gjennomgang av tilstøtende problemstillinger, som omtalt av Arbeids- og sosialministeren i hennes redegjørelse i Stortinget 5. november.

Spørsmål 4 a:

«Hvilke overordnede vurderinger har Statsministerens kontor gjort i perioden rundt vurderingen av mulighetsrommet for innstramminger rundt trygdeeksport opp mot begrensningene som ligger i EØS-regelverket?»

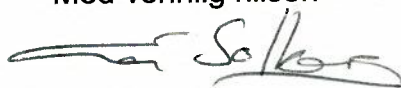
Statsministerens kontor har ikke ansvar for egne saksområder, men bistår meg i å lede og samordne regjeringens arbeid. Ansvar for å utrede juridiske spørsmål mv. vil alltid ligge hos departementet som har ansvar for det aktuelle regelverket.

Statsministerens kontor gjør ikke egne utredninger av juridiske spørsmål, heller ikke de det er vist til i spørsmålet.

Spørsmål 4 b:

Se svar på spørsmål 4 a).

Med vennlig hilsen

Erna Solberg